

Mehpare ARMAĞAN
Mimar

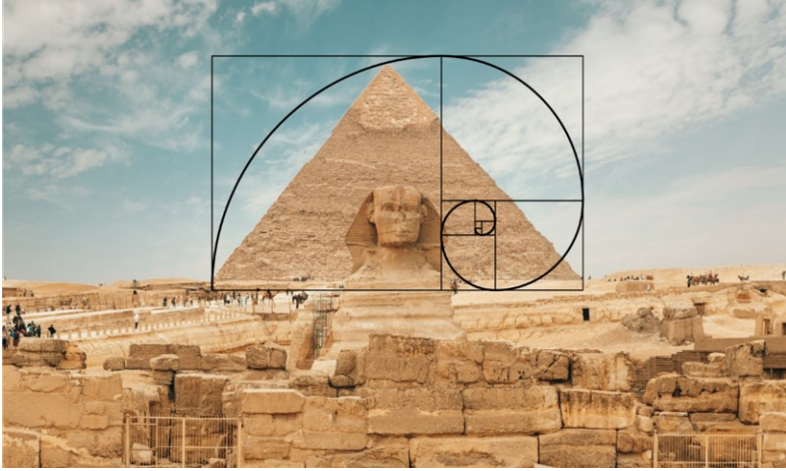
"GEOMETRİNİN İKİ BÜYÜK HAZINESİ VARDIR; BİRİ PYTHAGORAS'IN TEOREMİ,
DİĞERİ, BİR DOĞRUNUN ALTIN ORAN'A GÖRE BÖLÜNMESİDİR."

Johannes Kepler

Günümüzde sıklıkla kullanılan "altın oran" kavramına bitkilerde, hayvanlarda ve insanlarda rastlanması ve bu sayısal ifadenin matematiksel bir dizilimle ilişkilendirilmesi tarih boyunca birçok sanatçı, tasarımcı ve bilim insanının ilgisini çekmiş ve eserlerinde kullanılmasına olanak sağlamıştır.

Altın Oran, Mimarlık ve Sanatın sayısal bir kurala dayanarak uyumunu sağlayan terimdir. Bu terimi ilk olarak Mısır ve Yunan Uygarlığı kullanmıştır.

Altın oranın en eski kullanımına Mısır Piramitleri'nde rastlanmaktadır. Piramitlerin taban yerleşimlerinden yüksekliklerine kadar hemen her noktasında altın oran kullanılmıştır, hatta piramitlerin bir arada incelenmesi sonucu konularının altın spirali oluşturduğu çarpıcı şekilde görülmektedir. Piramitlerin yapımında kullanılan bu oran, Mısırlılara ait birçok eserde ortaya çıkmaktadır. Altın oranın kullanıldığı dönemlerden biri de Eski Yunan Uygarlığıdır. Bu döneme ait örnek olarak verilebilecek "Parthenon ve Neptün Tapınakları", Yunanlı mimar- heykeltıraş Phidias liderliğinde altın oranın bilinçli ve etkin kullanımı ile yapılmıştır.

Eski Yunan Uygarlığından Rönesans Dönemine kadar uzanan süreçte altın oranın kullanımı yaygındır. Rönesans Sanatçıları resim ve heykellerde denge ve güzellik elde etmek için altın oran kullanmışlardır. Michelangelo'nun Adem'in Yarattılışı, Botticelli'nin Venüs'ün Doğuşu, Raphael'in Atina Okulu resimleri bu orana sadık eserlerdir. Latince karşılığını ilk defa Leonardo da Vinci "İlahi Oran" olarak tanımlamıştır. Rönesans kuramcıları, ideal insan vücudu ile karşılaştırdıkları mimari yapılarda oran ve oranlar arası evrensel bir uyum aramışlardır. İnsan bedeninin doğru çizilmesi, duruşun gerçekçi biçimde yansıtılması, insan ve hayvan anatomisi, hacim ve perspektif yasaları kuramsallaştırmışlardır.

Leonardo da Vinci "Doğa kendine özgü türleri üretmeyi bitirdiğinde, türlerin sonsuzluğunu yaratmak için insan, doğa ile uyum içinde olan doğal şeyleri kullanmaya başlar." demiştir.

Dünyanın evrimi olarak adlandırılan çağlar aslında malzemenin gelişimini ifade etmektedir. Toprak, taş ve ahşap endüstri devrimine kadar her ülkede bulunabilir malzemeler olmuştur. Bu malzemeler ve mimaride kullanılan teknikler tarihsel süreç içinde farklı bölgelerde, farklı kültürlerde, farklı biçimlerde kullanılmıştır.

18. yüzyılda İngiltere'de sanayi devrimi ile başlayan süreç insanlık tarihinde olduğu gibi mimarlık tarihi açısından da büyük değişimlerin başlangıç noktası olmuştur.

Literatürde sanayi devriminden önce çoğunlukla köy yerleşimleri bulunmaktaydı. Sanayi devrimi ile birlikte şehirlerin önemi artmaya başlamış ve hızlı bir gelişim sürecine girmiştir. Ancak mimariyi derinden etkileyen gelişim, demirin bir yapı malzemesi olarak kullanılmasıyla, farklı özelliklerde yapıların inşasına olanak sağlanması olmuştur. Ayrıca insanların mimariye olan yaklaşımları da değişim göstermeye başlamış ve insanların gösterişli yapılara olan bakış açısı da değişmiştir. İnsanlar gösterişli yapılardan daha çok endüstriyel tarzda ve fonksiyon olarak daha etkin olan basit yapılar tasarlamaya başlamışlardır. Mimarlar endüstriyel gelişmelerle birlikte yapıları tasarlamak için birçok seçeneğe sahip olmuşlardır. Bu dönem, aynı zamanda modern mimarinin de başlangıcı olarak adlandırılmıştır. Fakat zamanla bazı tasarımcılar eski mimari üsluba geri dönme isteği ile farklı çalışmalar yaparak yeni teknoloji ile eski tasarım öğelerini birleştirmeyi denemişlerdir. Bununla birlikte mimarlık mesleğinde yeni uzmanlaşma alanlarının ortaya çıkmasını sağlamışlardır.

Altın oranla yapılan tasarımlar mükemmelliğiyle günümüze kadar ayakta kalabilmiştir. Geçmişte ihtiyaca cevap olarak elde olan malzemelerle tasarlanan bu yapılar şuan evrensel güzellik ölçütü olmuştur. Günümüzdeki yapılarda zamandan tasarruf etmek, malzemede çeşitlilik sağlamak ve döneme ayak uydurmak için altın oran pek kullanılmasa da, altın oranla tasarlanmak istenen yapıda amaç, evrensel güzellik ölçütlerine uyması ve herkesin beğenisini alabilmesidir.